

Otvoritev trgovine na Golem

V petek, 11. septembra so na Golem slovesno odprli novo samopostrežno trgovino, ki pomeni veliko pridobitev za to in okoliške vasi. V tem prelepem kraju, okoli 20 kilometrov oddaljenem od Ljubljane, 600 metrov visoko, kjer megle skorajda ne poznajo, je bil tega dne za krajane pravi praznik. Pripravili so tudi kulturni program, na katerem so nastopili mladi soljarji in tamkajšnji pevski oktet.

Otvoritev so se udeležili predstavniki TOZD Mercator-Rožnik Savica, ki je tudi glavni investitor nove trgovine, predstavniki viškorudniške občine, KS Golo-Zapotok, Gradbenega podjetja Grosuplje, dobaviteljev, Pivovarne Union in krajanj.

Takole je med drugim dejal predstavnik Mercatorja in direktor Tozd Robert Vodopivec: »Veseli smo, da je tu med nami tudi veliko krajanov z Golega, Zapotoka, Škrilj in drugih okoliških vasi, ki bodo danes končno dobili svojo težko pričakovano trgovino. Vaša prisotnost na tej slovesnosti nedvomno izraža naklonjenost našim prizadevanjem in delu, ki smo ga opravili. Pobuda je bila na strani KS Golo-Zapotok in njenih vztrajnih predstavnikov: Ludvika Goloba, Alojza Kraljiča in Mihe Justina. Povem naj, da v začetku nismo kazali preveč navdušenja. Bilo je veliko pomislekov o smotrnosti naložbe, zlasti v smislu optimalne donosnosti vloženih sredstev. V februarju smo pridobili gradbeno dovoljenje. 16. marca smo zakoličeno zemljišče predali delavcem Gradbenega podjetja Grosuplje, ki so se obvezali, da bodo objekt dokončali v roku šestih mesecev. Arhitektura, gradbeni načrt, načrt opreme in načrt zunanje ureditve je delo Mercator-Tehne, Tozd Investa. Odgovorni projektant je Mirjam Mrak. Skupna površina prostorov znaša 350 kvadratnih metrov. Krajevna skupnost je investicijo tudi finančno podprla. Iz lastnih in občinskih sredstev je zagotovila in nepovratno združila 11.800.000 din. Brez nadomestila nam je odstopila zemljišče. Kot prispevek KS lahko štejemo tudi ureditev, oziroma asfaltiranje ceste pred zgradbo.

Celotna vrednost investicije znaša 215.000.000 din. No, nikakor ne smemo pozabiti omeniti, da je v zgradbi dobila svoje prostore tudi KS, ki je prej uporabljala prostore v Gasilskem domu. Tudi to bo prispevalo k njihovu, že tako uspešnemu delu.

Predsednik Skupščine KS, Ludvik Golob pa je takole izrazil svoja čustva: »Današnji dan bo v kroniki razvoja podmožskih vasi posebej zapisan kot izjemno pomemben. Zakaj? Ves čas po končani vojni so bila prisotna prizadevanja, da bi ti kraji dobili samostojno trgovino osnovne preskrbe, saj smo za 6 vasi imeli le dva metra prodajnega pulta in zasilen skladišni prostor... Sedaj smo močno spodbujani k še bolj zavzetemu delu, saj vidimo, da se jasneje kažejo naše razvojne perspektive. Poseben vzpon doživlja stanovanjska gradnja in stalno doseljevanje novih prebivalcev. Bližamo se že številki 280 novih gradenj, interes pa se stopnjuje dnevno. To stanje močno izpostavlja ekonomsko upravičenost izgradnje trgovine. Vnaprej se nam kažejo odprti problemi na področju vodopreskrbe, še boljše prometne povezave z Ljubljano, zgraditev telefonskega omrežja, saj imamo za 6 vasi le 7 tel. števil, dalje razvoj kmetijstva, zlasti pridelave mesa in mleka, razvoj turizma itd.»

»Ko sem tule ob krajevnem prazniku, sem v imenu investitorja praznapovedal izgradnjo trgovine in otvoritev jeseni. Obljuba je torej izpolnjena in zato sem danes s posebnim veseljem prišel semkaj. Danes Golo, že v prihodnjem mesecu Horjul, začena se gradnja velikega, prepotrebne centra v Trnovem, potem načrtujemo v naslednjih letih, zanesljivo pa v tem kratkoročnem obdobju dograditev samopostrežne trgovine tudi na Škofljici, vsaj začetek urejanja in odpravljanja pomanjkanja preskrbnih zmogljivosti na lgu in na Brezovici. Kraji, ki so na izvenmestnem območju občine in tako vendarle postopno uresničujemo usmeritev, ki smo jo sprejeli ob koncipiranju dolgoročnega razvoja Ljubljane in ob sprejemanju družbenega plana naše občine, da bomo razvili naše lokalne centre, kraje na obrobju, ki so bili predolgo zapostavljeni, pa je dejal predsednik občinskega izvršnega sveta Štane Droljč.

Na licih krajanov se je odražala sreča in radost, povedali so mi, da so trgovino resnično več kot potrebovali, da bo njihov vsakdanjik zdaj dosti lažji in lepši.

Vrvice je prerežala Zalka Artnik, ena izmed poslovodkinj. Zbrani so si ogledali trgovino, nekateri pa opravili tudi prvi nakup.

BOJAN PRESTOR

Rožnodolske ceste dobivajo lepšo podobo

Iz programa vzdrževanja in urejanja

Tako kot je v precejšnjem delu našega mesta, je to poletje tudi v Rožni dolini. Beseda je o prenovi odnosno asfaltiranju in ureditvi cest. V Rožni dolini vzporedno obnavljajo ceste iz dveh programov – iz programa rožnodolskega samoprispevka in iz rednega programa vzdrževanja in urejanja Komunalne skupnosti ljubljanskih občin.

Program samoprispevka

20. maja se je pričelo z realizacijo del na cestah XIX, XXI in delu VI. V celoti so bila dela končana v sredini meseca julija – to pa pomeni, da je urejeno tako cestišče kot pločnik in javna razsvetljava. Ob tem pa podčrtajmo, da Rožnodolci niso zadovoljni z deli na Cesti XXI – zaradi preozkega cestišča. Bo treba poseči v del lastnine za kar se bo potrebno še dogovarjati.

Dela na Bizjakovi in Predjamski ter pločnik na Jamnikarjevi so se pričela 4. avgusta, pri čemer bo asfaltiranje zaključeno v septembru. V septembru odnosno oktobru bodo na vrsti še Kokaljova cesta ob Glinščici in Kristofova z javno razsvetljavo. Javna razsvetljava bo v tem času urejena tudi na Azbetovi in Rutarjevi ulici.

Letos sta bili iz rednih sredstev KSLO urejeni tudi Cesta IV in Cesta X. Dela na Cesti IV so se nadaljevala iz lanskega leta in čeprav so zaključena bo moral izvajalec – Komunalno podjetje Ljubljana do zime odpraviti težave, ki so se na tej cesti pojavile v zvezi z odtočnimi lijaki pri prežniznem cestišču. Cestišče, pločnik in javna razsvetljava ter položitev energetskega kabla v zemljo so na Cesti X zaključena. V teku so obnovitvena dela na Cesti VIII (obnova ceste zaradi kanala – investitor je Kanalizacija s KSLO), ki naj bi bila zaključena na cestišču do sredine oktobra. Prav sedaj pa tečejo dogovori, da bi postavili javno razsvetljavo in asfaltirali pločnik vzporedno z izgradnjo ceste še v letošnjem letu, čeprav sta slednji dve nalogi v programu samoprispevka za prihodnje leto.

Od skupno 8 km cest, ki jih bodo Rožnodolčani uredili s sredstvi samoprispevka bo letos realiziranih 2,5 km. Še to. Sredstva iz vira samoprispevka so do 31. avgusta letos nabrali v višini 61 milijonov 887 tisoč dinarjev.

Sedanost in prihodnost mestnih kmetij – I. del

Pri nas na Viču in Rudniku, torej še v mestu, je še nekaj kmetij. Nastaja dilema, kaj s temi kmetijami, do kakšne meje in mere jih omejiti pri njihovem življenju in delu. Postavlja se vprašanje, koliko časa bodo še obstajale v našem okolju, saj na eni strani tehtamo potrebe in vprašanja preskrbe občanov in življenje obstoječih kmetov, po drugi strani pa širši družbeni interes glede urbanizacije, industrije in podobno. Marsikdo se tudi sprašuje, ali kmetje sploh še spadajo v mestno okolje, ali se vanj vklaplajo, ali ne motijo okolice. Po eni strani se sprašuje pridelatelj, katerim so obdelovalna zemljišča odvzeta, sicer proti odškodnini, ali so opeharjeni, po drugi strani pa zatrjujejo in so v to tudi prepričani, da so za industrijo in ostalo gradnjo primerna druga lokacijska območja, kjer ceste in onesnaževanje ne moti občanov.

No, verjetno tem mestnim kmetijam ni več pomoči, verjetno bodo kmalu izrinjene iz mesta. Tudi preveliko priseljevanje od vsespovod tem kmetijam ni v prid. Saj mesto potrebuje stanovanja. Razna črna zgrajena naselja pa se v takšnih razmerah, kakršne vladajo tam, ne morejo in ne smejo širiti.

No, ena izmed mestnih kmetij je v Kozarjah, tam gospodarita Anton in Ani Dolinar, po domače pa se pravi pri Kocjan.

Gospodarja se ukvarjata samo s kmetovanjem, predvsem s pridelovanjem žita in koruze, ter z govedorejo. Koruzo pridelujejo v glavnem za krmo svoji živini. Redijo pa 30 glav govedi, 20 kokoši, 10 prašičev, pa tudi 2 psa imajo. Domačija je stara preko 250 let, prehajala je iz roda v rod, domače ime je ostalo, priimek pa se je menjal. Imajo 8 a obdelovalne zemlje, še enkrat toliko pa v najemu.

Na vprašanje, kaj meni o prihodnosti, je gospodar Tone odvrnil takole: »Mestne kmetije ne bodo več dolgo, saj se mjesto širi, zemlja gre za ceste, nekaj za gradnje in naša kmetija bo šla iz mesta ven, torej ne bo več dolgo, čeprav bi lahko bila, saj jo bo nasledil sin.»

Kakšni pa so nfigovni načrti? »Sin je končal kmetijsko šolo in bo ostal doma, vendar, kot sem že dejal, še ne vemo, kako bo vnaprej. Kot za zdaj kaže, so majhne možnosti za obstoj kmetije.»

Kako pa je pri vas s prostim časom, z dopusti? »Za dopust se za zdaj še nisimo odločili, ker ni bilo časa. Če bo zdaj kmetijo počasi prevzel sin, pa se bo tudi to dalo urediti.»

Kaj pa pravi gospodinja Ani? »Jaz sem prišla oziroma se primožila z Brezovice. Imava tri otroke, tri sinove, najstarejši ima 25 let, drugi 21, najmlajši pa 17 let. Prva dva sta se izučila, eden je avtomehaničar, drugi serviser za elektrohladilne naprave, najmlajši pa se je odločil, da ostane domač.

Kaj menite, ali je v današnji gospodarski situaciji potrebno imeti redno delo poleg kmetovanja? Kako bi se vi odločala za naprej? Kako bi svetovala svojim fantom?

»Kot sem že povedala, starejša sta se izučila, najmlajši pa se je samostojno odločil, da ostane doma. Branila mu nisem, zato ker vidim stanje na drugih kmetijah, kako je s tistimi, ki se odločijo za redno zaposlitev. Redkokateri potem ostanejo doma, starši ostanejo na starost sami, brez naslednika. Moja želja je, in je bila, da ostane nekdo doma, da prevzame kmetijo in kateri bi nam tudi na stara leta vezal naš družinski dom.»

Kako pa vi »plasiirate« svoje pridelke? Na tržnico verjetno ne hodite. »Kar se tiče odkupa oziroma prodaje pridelkov, damo v zadrugov.

Ali imate morda kdaj konflikte z ljudmi v okolju, v katerem kmetujete? »Konfliktov pri nas ni, stranke hodijo po mleko k nam domov, smo v dobrih odnosih in ni problemov.»

Večkrat slišimo komentar, da je danes lahko biti kmet? »Biti kmet ni tako preprosto, saj te večkrat doletijo različne vremenske neprilike, saj te toča lahko prikradja za doberšen del kruha, za kar se boriš celo leto. Delaš, jeseni pa ne veš, kako bo, kaj in kako boš prodal.

Tudi za cene ne veš, steče se, kakor se pač steče, ne moremo pa vedeti, ali bo naše delo pravilno vrednoteno in plačano, tako, kot ima vsak, ki je v službi, zagotovljen osebni dohodek, katerega kmet ne more vedno pričakovati. Na njivo moraš ne glede na vreme, delaš v vročini, pobirati moraš pa tudi v dežju. Jaz si za morje in planine ne morem vzeti časa. Marsikatera kmečka žena bi bila željna in potrebna prostega časa zase, zlepa pa si ga redkokatera lahko vzame.»

V posodi vse izgleda drugače! »Tako je, lepo je imeti dobro kosilo na mizi, je pa to iz trdih rok, pa tudi vsak, ki plača, mora za to trdo prej zaslužiti. Le redko kdo pa ve in vidi, kaj vse mora kmet narediti prej, preden pridejo te dobrine na tržnico in potem na mizo.»

BOJAN PRESTOR

Želimeljska panorama: Lepe, urejene hiše, a slabe ceste

okrog 70). Treba bo potegniti še napeljavo v zaselka Poljane in Pleso, ki sta še brez nje. Voda je, pravijo odjemalci, več kot odlična in po vseh kategorijah neoporečna. Da je le v hudih sušah ne bi zmanjkalo.

S podobnim udarniškim delom so se Želimljani dokopali tudi do druge pomembne pridobitve – telefona. Zabožnikov za odpake ali javnega odlagališča pa žal v kraju še vedno ni. Za zdaj enkrat ne leto organizirajo odvoz kosovnega materiala, vso drugo, še zlasti gorljivo nesnago, pa povečini sežigajo. Prej pa so na veliko metali v potok Želimljico, kjer se je nabiralo že vse mogoče, zato so morali pripraviti več očiščevalnih akcij.

Za zaslužkom v Ljubljano

Za želimeljsko dolino pravijo sami Želimljani, da je pravzaprav kot nekakšen »rep barja«. Da je dolga kot ponedeljek in razvlečen, v širino pa je ni nič. Ima tudi bolj malo prebivalcev (komajda okrog 400), kar pri odgovornih ljudeh na KS povzroča sive lase, saj morajo isti ljudje vedno znova prevzemati nove in nove funkcije. Sicer pa si večina krajanov služi kruh v Ljubljani. Prava

kmeta sta menda samo še dva. Tudi učenci višjih razredov osnovne šole hodijo drgniti šolske klopi drugam – na matično šolo na Škofljico, kajti doma imajo na voljo samo podružnično štirirazrednico. Vendar pa to očitno nikomur ne povzroča pregla-vic. Za prevoz otrok je, kot zagotavljajo, poskrbljeno, domača podružnica pa se tudi ponša s tradicijo, ki je ne premore vsak kraj: leta 1903 jo je namreč pomagal ustanoviti sam Finžgar. Zato, razumljivo, zdaj tudi nosi njegovo ime. Tudi svojo trgovino premorejo v kraju, medtem ko kakšnega primerne gostišča še vedno nimajo. Ali ga vsaj nimajo več. »Kar težko razumem, ponekod imajo kar po šest ali sedem gostiln, tu pa nimamo niti ene same.« ne gre v glavo Edvardu Jurharju. »Povrh gre tu skozi še evropska peš pot, ki ima tu pečat in obljubljeno prenočišče, prišlekem, še zlasti tujcem, pa nimamo kaj ponuditi.»

Kdaj si bomo lahko mimoidoči v Želimljah potešili žejo, za zdaj zanesljivo še ne ve nihče. Kakor zanesljivo nihče ne ve tudi, kdaj se bodo dokopali do prepotrebne asfalta, ki bo sicer lepi in vabljivi kraj tesneje povezal s svetom.

BRANKO VRHOVEC

